

A SÉRTETT FÉL JOGKÖRE A BÜNTETŐJOGBAN

/A sértett fél indítványára büntetendő
cselekmények tana./

Részlet "A sértett fél indítványára büntetendő
cselekmények jogalapja és jogi természete" c.
fejezetből.

Bp. Pallas 1887.

Hazai büntető törvénykönyveink indokolása¹
a következő három szempontot hozza fel:

Először, hogy bizonyos esetekben a sértett fél érdeke a megbüntetés iránt sokkal nagyobb, mint a társadalmi érdek.

Másodszor, hogy némely, habár súlyos büntett az általa megsértett család becsületét, békéjét és nyugalomát érinti, úgy hogy az államnak a család akarata elleni beavatkozása ennek szerencsétlenségét még nagyobb mérvben növelné.

Harmadszor, hogy bizonyos büntetendő cselekmények nem juthatnak a közhatóság tudomására és a vizsgálat sem lehet eredményes, ha a cselekmény által károsítottak nem derítik fel a körülményeket és nem szolgáltatják az adatokat.

Azt, hogy a legutolsó indok egyáltalában nem nyomós és különösebb figyelemre vételre nem érdemes, már fennebb igyekeztünk kimutatni. Igaz, hogy van számos eset, melyekben a sértett fél fellépése nélkül a közbíró hatóság a büntetendő cselekményről nem értesül. Ez a kétségtelen tény azonban, csak azt a természetszerű következményt fogja maga után vonni, hogy a sértett fél fellépése nélkül a bünvádi eljárás nem tétetik folyamatba; igénytelen nézetünk szerint azonban ez egyáltalában nem indokolja azt, hogy a sértettet valamely előszabott alakban beadandó indítványnak záros határidő alatti megtételére kényszerítsük és neki az eljárás további menetére is befolyást engedjünk.

A két előbbi indok szövegezése ellen is ki-

fogásunk van, mindazonáltal azt a két szempontot, melyeket velük büntető törvényünk előkészítője kifejezni akart, olyanoknak kell elismernünk, a melyek alapos vizsgálatot, beható tárgyalást igényelnek. Mert - mint már fennebb kiemeltük, - két figyelemre méltó érv hozható fel a sértett fél indítványára büntetendő cselekmények felállítására mellett:

1. a kimélet a sértett fél illetőleg hozzátartozói iránt,

2. azon körülmény, hogy egyes büntetendő cselekmények oly kevéssé sértik a jogrendet, hogy csak akkor büntetendő, ha az, a ki ellen elkövetettek, rájuk súlyt helyez, azok által magát sértve érzi, azok megbüntetését kifejezetten kívánja.

Ez a két szempont az, melyekre a törvényhozasoknak ide vonatkozó összes intézkedései vég-eredményben visszavezethetők.

Vizsgáljuk őket egyenkint.

A/ Az első indokra vonatkozólag kétségtelen, hogy habár a büntetési jog az államot feltétlenül megilleti, sőt egyuttal kötelesség gyanánt is terheli, habár e szabály szerint az állam tartozik minden büntetendő cselekményt még a sértett akarata nélkül is üldözni; mégis ezen általános szabály alól bizonyos esetekben okvetlenül kivétel teendő.

Egyes büntetendő cselekményeknél az állam azáltal, hogy hivatalból megindítja a bünvádi eljárást, csak növelné azon szerencsétlenséget, azon csapást, melyet már maga a büntetendő cselekmény a sértettnek okozott és halálossá tenné ama könnyű sebet, melyet a büntett az áldozaton ejtett. Az állam, ha már nem tudta megvédeni a sértettet a büntetendő cselekmény elől, nem teheti, hogy most a sértett akarata nélkül még inkább növelje annak szerencsétlenségét, nem akarhatja azt, hogy annak még nagyobb kárt okozzon.

Azon correctivum, hogy ezen esetekben az eljárás nyilvánossága kizáratnék, nem nyújt mindig menedéket a bünvádi eljárásból a sértettre háramló bajok ellen. Mert egyrészt az eset többnyire ilyenkor is kiszivárog a nyilvánosság elé, másrészt pedig, ha titokban maradna is, gyakran a

sértettnek nem csupán az eset nyilvánosságra kerülése által okoztatik újabb csapás, hanem már a bűnvádi eljárás keresztülvitele által is.²

Azért hasonló esetekben a sértett valóban megkivánhatja az államtól, hogy az ő érdekei - habár a tettes büntetlenül hagyásának árán is, - megkíméltesse és a bűnvádi eljárás az ő akaratára ellenére meg ne indíttassék, mert neki valóban több érdeke van a bűnvádi eljárás mellőzése iránt, mint a mennyire a közérdek a tettes megbüntetését kívánja.

S hogy ezen érdek mily alapon nyugszik, az egyes büntetendő cselekmények különbözősége szerint nagyon különböző lehet, de ez a körülmény a dolog lényegén mit sem változtat.

Az erőszakos nemi közösülésnél, a női szemérem elleni egyéb büntetendő cselekményeknél és a nőrablásnál a sértett nő szemérmének és jó hírnevének kiméltése; a gyermekrablásnál és a kiskorúak ellen elkövetett fajtalanlásnál az a tekintet, hogy a szegény gyermek, ki a büntetendő cselekmények áldozatául esett, a hosszas faggatásoktól, vizsgálatoktól megóvassék és így elkerülhető legyen az, hogy e gyalázatos delictum örökre a kiskorú emlékébe legyen vésve és annak erkölcsi fejlődésére kétségtelenül káros hatást gyakoroljon; végre a család körében elkövetett vagyon elleni büntetendő cselekményeknél a családi érdek iránti tekintetek azok, melyek az eljárásnak a sértett fél indítványától való függővé tételét igazolják.

Mindezen szempontokat részünkről "a sértett fél kiméltete" megjelölés alatt véljük összefoghatóknak. E kifejezés teljesen jellemző és a mellett elég rövid arra, hogy a különböző árnyalatok összefoglalására kiválóan alkalmas legyen. És tagadhatlanul ez az a szempont, mely a rómaiak korától fogva egész napjainkig a sértett fél indítványára büntetendő cselekmények intézményének felállítására a fő indokul szolgált.

Nem szabad azonban felednünk, hogy egyes esetekben maga az állam is komolyan érdekelve van abban, hogy a sértett akaratára nélkül bűnvádi eljárás ne indíttassék.³ Mindazon büntetendő cselekményeknél, melyek a család körében követtetnek el, azon

körülmény, hogy az állam hivatalból megindítja az eljárást, legtöbbször szétszakítja azon még fennmaradt vékony kötelékeket, melyek a család tagjait még egymáshoz fűzik és ezáltal tönkre teszi azon intézményt, mely az állami életnek alapját képezi: a családot.

A szerencsétlen férj, kinek neje házasságtörést követett el, esetleg, egyes esetekben fontos indokok és körülmények befolyása alatt megbocsátja nejeének; de ha hivatalból indíttatik meg a bűnvádi eljárás, ha a dolog nyilvánosan szellőtette lesz és a bűnös nő büntetését elnyeri, alig fog köztük később a kibékülés bekövetkezni. Vége van a családnak. Hasonlókép az atya, kit fia meglopott, egyes esetekben megbocsátana a tán csak pillanatra megtántorodott bűnösnek, de ha a fiú már évekig tartó fegyházra volt ítélve és e büntetés kiállása után visszatér, alig fog visszafogadtatni a családba, vagy ha igen, az a családi viszony sohasem lesz oly benső, mint előbb volt.

Kétségtelen tehát, hogy ezen és hasonló esetekben a bűnvádi eljárás megindításához be kell várni azt, hogy a sértett ez iránti kívánatát⁴ kinyilvánítsa.

Ezt a jogérzet, a célszerűség és az állam-eszmény annyira megkövetelik, hogy ezen intézmény felállítását a felvilágosult törvényhozás sohasem fogja mellőzni. Csak természetes azonban, hogy az ide sorolt egyes eseteknek a legnagyobb gonddal kell megválogatva lenni és a törvényhozásnak folytonosan vigyáznia kell arra, hogy ezen büntetendő cselekmények száma a szükségesen túl ki ne terjesztessék és a mellett ez intézmény úgy szabályoztassék, hogy hátrányos következményei lehetőleg elkerültessenek és a különösen esetleges visszaéléseknek teljesen eleje vétessék.

Ily szabályozás mellett nem lehet kétség az iránt, hogy a sértett fél kiméltetének szempontja a modern törvényhozások mindegyikénél utat fog magának törni és a vizsgálatunk tárgyát képező intézmény felállítását, illetőleg fenntartását mellőzhetetlenné teszi.

B/ Sokkal kétesebb ellenben, hogy mennyire

igényelhet elismerést az a második szempont, mely bizonyos jogsértések csekélyebb jelentőségét tekintti a hivatalból való üldözés mellőzésének indokául. Tagadhatatlan, hogy ezen felfogás, mely annyi megtámadtatásban és czáfolásban részesült, népszerűtlenségét főleg azon tarthatlan indokoktól vette, melyeket mellette felhozni szoktak.

Leggyakrabban szokták használni azon érvet, hogy vannak büntetendő cselekmények, melyek csak az illető magán egyént érintik, a ki ellen elkövették; a közérdeket ellenben csak nagyon alárendelt mértékben sértik.

Az ellentmondás, melyet ez érv tartalmaz, első tekintetre is feltűnik. Már maga azon körülmény, hogy az állam valamely cselekményt büntetendő cselekménynek minősített, mutatja, hogy az a jogrendet a társadalmi érdeket is sérti, nem lehet tehát azt állítani, hogy e cselekmény csak valamely magánegyén ellen elkövetett magánjellegű jogsértésnek tekintendő.

Ugyanezen indokból meg nem állhat Liszt azon érve, hogy bizonyos cselekmények csak akkor jelentkeznek büntetendőeknek, ha azon egyén, ki ellen elkövették, jogsértéseknek tekintik őket.

Igénytelen véleményünk szerint sohasem lehet magánegyénnek azon jogot megadni, hogy ő maga változó és ezen kérdésben egyáltalában nem irányadó felfogásával döntsön valamely cselekménynek büntetendő, vagy nem tiltott volta felett. E kérdés eldöntésére egyedül a büntető törvényhozás lehet hivatott, mely az egyes esetekben csak a bűnvádi eljárás folyamatba tételét /tehát nem a büntetendőséget/ teheti függővé a sértett akaratától.

Teljesen mellőzve John-nak azon tökéletesen téves és már fennebb czáfolt nézetét, hogy némely csekélyebb jogsértéseknél csak a sértett fél nyer igényt a büntetésre, itt még csak Bar⁵ felfogását kell kiemelnünk, mely szerint bizonyos büntetendő cselekményeknél a bűnvádi üldözés szüksége csak a legközelebről érdekelt körökben nyilatkozik.

A jogrend megsértése oly csekély, hogy erőlyesebb represszióra: büntető úton való megtorlásra csak akkor van szükség, ha azt a sértett fél maga is kívánja, az ellenkező esetben a jog-

rend valójában csak oly kis mértékben zavartatott meg, hogy a miatt az állam büntető bíróságait, azt a nagy és nehézkes apparátust, mely e czélra felállítva van, mozgásba hozni valóban nem érdemes.⁶

De ez indokon kívül van még egy, mely mellőzhetővé teszi azt, hogy az állam minden apró jogsértésnél hivatalból lépjen fel és tegye folyamatba az eljárást.

Kétségtelen, hogy valamennyi jogsértés megtorlására, melyek valamely államban elkövetettek, a büntető bíróságok határozottan képtelenek.⁷ Bármily sok organumot állít is fel az állam büntető hatalmának érvényesítése czéljából, bármily lelkiismeretességgel és pontossággal végzik is ezek feladatukat, még sem képesek mindazon büntetendő cselekményeket üldözni, melyek az illető államban elkövetettek. Így van ez már azért is, mert a büntetendő cselekmények egy jelentékeny részéről az állam büntető hatóságai egyáltalában nem is nyernek tudomást.

Igy állván a dolog a kérdés csak az lehet, hogy minő büntetendő cselekmények büntetlenül maradása jár a közérdekre nézve legcsekélyebb kárral. És e tekintetben kétely tárgyát nem képezheti, hogy inkább azon büntetendő cselekmények maradjanak büntetlenül, a melyek csekély jogsértést képeznek, a melyek a jogrendet kevésbé zavarják, és így a megtorlás szükségének érzetét kevésbé keltik fel, a melyek kevésbé veszélyesek, kevésbé rendítik meg a közbizalmat, kevésbé hívják ki az állam büntető hatóságának működését. Ezeknél a bűnvádi úton való megtorlás elmaradása valami kiválóbb veszélyt nem képezvén, nem lehet helyteleníteni, ha az állam büntető igényének érvényesítését itt a sértett fél akaratától teszi függővé.

De azonkívül a büntetendő cselekmények egy egész csoportjánál valóban minden veszély nélkül a sértettre lehet bizni annak eldöntését, hogy az illető cselekmény, melyet az állam általában véve büntetendőnek nyilvánított, az illető konkrét esetben jogsértés gyanánt lesz-e tekintve. Az állam büntető hatóságai teljesen képtelenek e kérdés eldöntésére, épen mert a sértett fél egyé-

ni viszonyait kellőleg nem ismerik.

Ez az eset fordul elő a becsületsértésnél azon okból, mert ezen büntetendő cselekmény jogsértő minőségére a sértett társadalmi helyzete, állása, felfogása és életviszonyai igen jelentékeny befolyással bírnak.

Legyen szabad erre nézve néhány példát felhozunk. Ha egy lelkésznek azt mondjuk, hogy "gyáva", kétségtelenül nem fogja ezt oly mérvű sértésnek tekinteni, mintha ugyane kifejezést egy katona ellen használjuk. Viszont ha egy katonáról azt állítjuk, hogy kicsapongó életet folytat, ez azt esetleg egyáltalában nem fogja sértésnek venni, holott ugyanezen állítás egy lelkésszel szemben használva, már a rágalmazás tényálladékát alapíthatja meg.

De van még egy indok, mely úgy a becsületsértésnél, mint még különösen a rágalmazás vétségénél is a hivatalból való eljárás mellőzése mellett alaposan felhozható.

A mai közfelfogás, legalább a társadalom egyes osztályaihoz tartozó egyénekre nézve, azt az illemszabályt állítja fel, hogy a becsületsértésnek, valamint a rágalmazás vétségének bünvádi úton való megtorlása nemcsak hogy helyre nem állítja a sértett reputációt, sőt bizonyos fokú lenézést von maga után a sértettre nézve. Az állam tehát akkor, midőn e büntetendő cselekményeket hivatalból üldözi, nemcsak nem segít a sértetten, de annak határozottan kárt tesz. Egy bizonyos foka a sértett fél kiméleteének, ha nem is szükségessé, vagy ép elkerülhetetlenné, de legalább czélszerűvé teszi azt, hogy az eljárás folyamatba tétele csak a sértett kívánatára történjék. Helyesen mondja Carrara,⁸ hogy "minden polgár maga legjobb bírója annak, miként akarja védeni becsületét, és ha el akarja kerülni a nyilvánosságot és a rajta elkövetett becsületsértés köztudomásra hozatalát, elvárhatja az államtól, hogy ez ne tegye azt az ő akarata nélkül".

Mi kivált a magyar nép erős jogérzeténél és azon tulajdonságánál fogva, hogy igazait nem

szokta elvenni hagyni, erősen hiszszük, hogy nálunk egyáltalában nem lenne veszélyes, sőt inkább - már a közvádoló hatóság túlságos megterheltesének kikerülése szempontjából is - csak czélszerű volna, a becsületsértés, valamint a rágalmazás vétségeinek megtorlását jövőre is a sértettnek hagyni fenn.

Sőt lehet komoly érveket felhozni a mellett is, hogy egyéb természetű apróbb jogsértések: a vagyonrongálás, a tulajdon elleni kihágások egyes nemei szintén csak a sértett kívánsága folytán üldöztessenek.

Ha valaki pajkosságból az út mellett levő fáról egy ágat vagy pár virágot letép, vagy a gyümölcsöskertből néhány darab gyümölcsöt lop, nagyon kérdéses, hogy megzavarása-e ez a jogrendnek és bünvádi úton való megtorlást igényel-e még azon esetben is, ha a sértett ez iránt semmi lépést nem tesz, sőt a csekély kár által egyáltalában nem is látja magát sértettnek.

Túlzás nélkül lehet állítani, hogy ilyen apró jogsértésekért, ha azokra a sértett maga sem helyez sulyt, a büntető eljárást megindítani felesleges.

Mindamellett e jogsértéseknél nagyon kell vigyázni, hogy a kellő határ túlhaladva ne legyen, s hogy e büntetendő cselekmények számát túlságosan ki ne terjeszszük, mert a csekélyebb jogsértések könnyelmű elhanyagolása igen gyakran a nagy büntetendő cselekmények gyarapodására vezet; a tettes, ki apró vétségekkel kezdte meg a bűn ösvényére lépést, könnyen fog a megkezdett úton előhaladni és ezenkívül, ha sok büntetendő cselekmény megtorolatlanul marad, a közbiztonságba vetett bizalom és hit is megrendül. Ha e veszélytől akár a népnek a büntető igazságszolgáltatás iránt tanusított közönye miatt, akár más okból tartani lehet, úgy az állam nem követ el hibát, ha ezen apróbb jogsértéseket is hivatalból üldözendőknek jelenti ki. Ez utóbbiak tekintetében tehát mindig az illető állam konkrét viszonyainak kell döntenie a hivatalból való üldözés mellőzése vagy ennek fentartása iránt.

A becsületsértésnél és rágalmazásnál /a

269-272. §§. eseteit kivéve/ nézetünk szerint minden esetre célszerű lenne a büntető eljárás folyamatba tételéhez a sértett fél fellépését bevárni. Ismételve hangsúlyozzuk, hogy csak célszerű lenne. Mig ugyanis a tulajdonképeni értelemben vett sértett fél indítványára büntetendő cselekményeknél az eljárásnak a sértett fél indítványától való függővé tevését büntető politikai tekintetek határozottan követőleg szabják elő: addig itt nem lehet szó feltétlenül parancsoló tekintetekről, hanem csak arról, hogy az általunk javasolt intézkedés sok előnnyel jár és számos indokkal bír.

Nem kell hosszasan bizonyítgatnunk, hogy a berendezés által a becsületsértés és rágalmazás vétségeinek közjogi jellege egyáltalában nem szenvedne a cselekmények pusztán magán büntetteké nem válnának, sőt ellenkezőleg ez esetekben is mindig közérdekből megtorlandóknak tekintetnek és csupán az eljárás folyamatba tétele függne a sértett akaratától. -

De határozottan ki kell jelentenünk, hogy bármilyen jogsértéseket tartson is az állam ide sorolandóknak, szabja bár azok körét - a gyakorlati szükséghez képest - szűkebbre vagy tágabbra, a vétségeket részünkről egyáltalában nem tartjuk a sértett fél indítványára büntetendő cselekmények közé sorolhatóknak, hanem azt véljük, hogy mivel azoktól egészen elütő jellegűek, egészen más természetűek, mivel felállításukra egészen más körülmény szolgált alapul és mivel a sértett fél indítványára büntetendő cselekményektől egészen elütő szabályozást igényelnek: ez okokból azoktól tökéletesen külön választandók és egészen más törvényhozási szabályozásnak alávetendők volnának.⁹

E különválasztást teljesen indokolja már azon körülmény is, hogy a két különböző csoportba tartozó büntetendő cselekmények mindegyik csoportjánál egészen más-más indok igazolja a sértett fél fellépésének megkívánását.

A tulajdonképeni értelemben vett sértett fél indítványára büntetendő cselekmények több-

nyire súlyos büntettek, melyeknél kizárólag a sértett fél és hozzátartozói iránti kimélet vezet az államot arra, hogy a sértett félnek az eljárás folyamatba tételének megakadályozására jogot adjon.

Mert ezen büntettekénél valóban nem az indítvány megtétele, hanem az indítvány megtételének elmulasztása által gyakorolja a sértett a neki adott jogot, a sértettnek itt az esetek legnagyobb részében nem az áll érdekében, hogy az eljárás megindítottassék, hanem hogy az elmulasztassék. A sértett itt akkor él a jogával, ha az indítványozási határidő alatt indítványt nem tesz; ha ellenben megteszi az indítványt, csak az általános szabály: a hivatalból való üldözés következik be - ámbár nem szükségszerűleg, - mert a sértettnek csak joga van az eljárás megindítását kívánni, de az, hogy a folyamatba tétel megtörténjék-e, teljesen a közbíró hatóságtól és az illetékes büntető bíróságtól függ. A sértettnek ezt kikényszeríteni jogában nincs.

Egészen másképp áll a dolog a magánvádra üldözendő vétségeknél. Az állam itt azért ad a sértettnek döntő jogot az eljárás megindítására, vagy annak mellőzésére befolyhatni, mert felelegesnek tartja az eljárás folyamatba tételét akkor, ha azt a sértett sem kívánja. Csak ha a sértett az ellene elkövetett cselekménynek bűnvádi úton való megtorlását határozottan óhajtja, csak akkor van szükség erélyesebb repressióra és ez esetben a büntető eljárás okvetlenül folyamatba teendő.

A sértett joga tehát az előbbi esetben negatív, az utóbbi esetben pozitív jellegű. Már maga ezen körülmény, - hozzávéve még azt, hogy a sértett fél indítványára büntetendő cselekményeknél súlyos büntettekéről, a magánvádra üldözendő vétségeknél ellenben csekély jelentőségű jogsértésekről van szó, - határozottan szükségessé teszi a két csoport különválasztását.

E két teljesen különböző szempont alá eső csoport összekeverése - a mi főleg a sértett fél indítványára büntetendő cselekmények felállítási indokának nem elég alapos vizsgálatából vette eredetét, - okozta a legnagyobb bajokat, melyek-

ben az általunk vizsgált tan eddig szenvedett és okozta főleg azt, hogy ez intézmény helyes alapelveken nyugvó törvényhozási szabályozásban nem részesülhetett.

Azt hisszük elérkezett ideje annak, hogy a törvényhozás - saját tapasztalatain okulva - elhatározza magát azon lépésre, mely e tan tekintetében előbb-utóbb elkerülhetetlen: elválaszsa a sértett fél indítványára büntetendő cselekményeket a magánvád folytán üldözendő vétségektől.

Az előbbi csoport fentartását büntető-politikai tekintetek és magasabb államérdekek határozottan követelik; a magánvád folytán üldözendő vétségek felállítását nyomós czélszerűségi szempontok kívánatossá teszik.

Hogy mikép volna e két intézmény külön-külön szabályozandó, arra vonatkozó nézeteinket alább kíséreljük meg előadni, itt a már kifejtettek után csak azt akarjuk kijelenteni, hogy részünkről a magánvád folytán üldözendő vétségek megtorlását teljesen a sértett fél magánvadjára bízók, őt jogositánánk arra, hogy e delictumok miatt bűnvádi keresettel lépjen fel a büntető bíróság előtt és az általa emelt vádat az eljárás egész folyamán át képviselhesse. A közvádító hatóság képviselőjét pedig legfeljebb egyes kivételes esetekben tartanók feljogosítandónak arra, hogy a sértettől a fennebb említett vétségek megbüntetése iránti keresetet közérdekből átvállalhassa.

A sértett félnek mint magánvádiónak természetesen ugyanazon jogok volnának megadandók, a melyek a közvád képviselőjét illetik, különösen ő volna a "dominus litis", és így a vádat az eljárás folyamán bármikor elejthetné, a minek következménye az eljárás beszüntetése volna.

A különbség tehát a büntetendő cselekmények e két csoportja közt nemcsak jogalap, jelleg és jogi természet tekintetében, de az eljárás egész menetére nézve is rendkívül lényeges volna. A sértett fél indítványára büntetendő cselekményeknél csak a sértett kívánatának kijelentése kívánatnák meg a bűnvádi eljárás folyamatba tételéhez, az így megindított eljárás ellenben minden-

kép az általános szabályok szerint volna folytandó, s nevezetesen a vádat a rendes közvádító hatóság: a királyi ügyészség képviselné; ellenben a magánvadra üldözendő vétségeknél maga a sértett képviselné a vádat az egész eljárás során, ő tehát folytonosan activ szerepet vinne és valósággal magánvádliként működne.

Lábjegyzetek:

1. L. dr. Löw Tóbiás "A magyar büntető-törvénykönyv a büntettekről és vétségekről és teljes anyaggyűjteménye" /Budapest, 1880/ I. köt. 586-587. l.
2. Pl. az erőszakos nemi közösülésnél, a kiskorúak ellen elkövetett fajtalanságnál; előbbi esetben a női szeméremérzet, utóbbiban a kiskorú gyermek erkölcsi érdeke sérthető igen nagy mértékben az által, hogy a bűnvádi eljárás folyamatba tételük és a sértett nem csupán megszégyenítő kihallgatásoknak, de különböző vizsgálatoknak is vettetik alá.
3. V.ö. Dochow id. ért. a Holtzendorff-féle Handbuch IV. köt. 259. l.
4. Említettük már, hogy ez nem tulajdonképeni indítványtétel, a sértett egyszerűen csak azt jelenti ki, hogy ő az eljárás megindítását kívánja.
5. Id. ért. a Golidammer-féle Archiv XIX. köt. /1871/ 644-645. l.
6. Ha egy magánügyben azt állítja egy másiktól, hogy "gazember", ez által maga a jogrend legtöbbször nagyon csekély mértékben van megsért-

ve, a közérdek gyakran épen nincs csorbitva, és ha a sértett a cselekmény megbüntetésére súlyt egyáltalán nem helyez, úgy annak nem sok ok van az állam büntető hatóságának működését elrendelni.

7. Dochow id. ért. a Holtzendorff-féle Handbuch IV. köt. 260. lapján.
8. Programma Parte speciale III. köt. 1831. §.
9. Habár e szétválasztást eddig még csak az osztrák javaslat kísérlette meg keresztül vinni, de feladatát nem sikerült megoldania, a mennyiben eme teljesen elkülönítendő két csoportot ismét nagy mértékben összevegyítette.

A BÜNVÁDI PERRENDTARTÁS MAGYARÁZATA.

III. kötet.

A bizonyítási jog általános tanai a bünvádi eljárás szempontjából.

Részletek

Grill. Budapest 1899.

I. Bevezetés.

A büntető törvénykezés feladata: a való tényállás felderítése, a tárgyi igazság megállapítása, és ennek alapján, ha a terhelt bűnössége derült ki, a büntető törvények rendelkezéseinek alkalmazása, ellenkező esetben pedig a terhelt felmentése vagy az eljárás megszüntetése.¹

A végből, hogy ez a cél elérhető legyen, meg kell állapítani: vajjon a bünvádi eljárás szempontjából lényeges tények, vagyis azok, melyektől valamely intézkedés vagy valamely határozat hozása, vagy épen az egész pernek eldöntése függ, igazak-e?, mert a tárgyi igazság érvényre emelése csak úgy válik lehetségessé, ha azok a tények, a melyekre a bíróság határozatát alapítja, a valóságnak megfelelnek. Ennek kiderítésére szolgál a bizonyítás, vagyis az a perbeli tevékenység, a mely által a bíróság, illetőleg az eljárásra hivatott más hatóság vagy közeg /ügyész, csendőrség/ határozatára, illetőleg intézkedésére nézve lényeges valamely ténynek valódisága vagy valótlansága megállapítva lesz.²

A bizonyítás rendszerint összetett, complex tevékenységből áll. Azok a tények ugyanis, a melyek valamely concret bűnper szempontjából jelentőséggel bírnak, melyeknek valóságáról vagy valótlanságáról tehát a bírónak, ügyésznek vagy hatósági tagnak meggyőződést kell szereznie - tettenkapás, illetőleg a főtárgyaláson elkövetett bűncselekmények eseteit kivéve - nem a határozathozás szakában, hanem korábban merültek